

***Argiope bruennichi* (SCOP.) (Aranei: Araneidae: Argiopinae) na Górnym Śląsku. [*Argiope bruennichi* (SCOP.) (Aranei: Araneidae: Argiopinae) in Upper Silesia]**

Podczas badań faunistycznych prowadzonych w projektowanym rezerwacie "Las Dąbrowa" w Gliwicach [CA 37], 8.07.1992, na silnie nasłonecznionym wąskim pasie łąki pomiędzy lasem, a polami, znalazłem siedzącą na rozpiętej w trawach sieci, samicę *A. bruennichi* (SCOP.). Ten duży i pięknie ubarwiony pajak jest gatunkiem dość rzadkim, występującym głównie w zachodniej i południowej części kraju. W ostatnim okresie znaleziono go w pd.-wsch. części Polski. Stanowisko w Gliwicach wg Katalogu Fauny Polski jest pierwszym na terenie Górnego Śląska.

Roland Dobosz, Bytom

Nowe stanowiska *Dermestoides sanguinicollis* (FABR.) i *Tarsostenus univittatus* (ROSSI) (Coleoptera: Cleridae) w Polsce. [New records of *Dermestoides sanguinicollis* (FABR.) and *Tarsostenus univittatus* (ROSSI) (Coleoptera: Cleridae) from Poland]

Przedstawiciele rodziny *Cleridae*, poza nielicznymi wyjątkami, należą w faunie Polski do rzadkości. Dla wielu gatunków brak jest nowszych danych potwierdzających ich występowanie na terenie naszego kraju. Poniżej podano nowe stanowiska dla dwóch gatunków. Okazy znajdują się w kolekcji autora.

Dermestoides sanguinicollis (FABR.):

– Wzgórza Trzebnickie: Borowa ad Oleśnica [UTM XS57], 9 V 1993, 2 exx. zebrane przez autora na roślinności krzewiastej w pobliżu pni martwych dębów *Quercus robur* L.

– Dolny Śląsk: Prawików ad Lubiąż, 19 V 1993, 1 ex., leg. L. BOROWIEC.

W Polsce chrząszcz bardzo rzadko spotykany, wykazany z pięciu krain w większości na podstawie znalezisk z końca XIX wieku. Nowy dla Wzgórz Trzebnickich.

Tarsostenus univittatus (ROSSI)

– Śląsk Górny: Katowice–Bogucice [UTM CA 66], 22 I 1987, 1 ex. leg. K. TOPOL, okaz martwy w drewnie skrzyni z żerowiskami *Sinoxylon anale* LESNE (Coleoptera: Bostrychidae) – liczne żywe i martwe imagines, oraz z żerowiskami bliżej nie określonego gatunku z rodzaju *Lyctus* FABR. (Coleoptera: Lyctidae) – szczątki martwych owadów.

Notowany z Polski na podstawie jednego znaleziska w Gdańsku z drugiej połowy ubiegłego wieku. Okaz z Katowic wraz z fauną towarzyszącą został najprawdopodobniej "importowany" z przesyłką z Indii. Ze względu na sporadyczne przypadki zawlekania *T. univittatus* do Europy Środkowej i brak dowodów na utrzymywanie się jego populacji choćby tylko w pomieszczeniach magazynowych, należałoby rozważyć zasadność zaliczenia go do stałych elementów w naszej faunie.

Roman Królik, Kluczbork

Kilka ciekawszych gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych (*Heteroptera*) z terenów projektowanego rezerwatu "Żabie Doły" koło Bytomia. [Several more interesting species of bugs (*Heteroptera*) from the projected reserve "Żabie Doły" near Bytom]

Podczas badań faunistycznych nad *Heteroptera* projektowanego rezerwatu przyrody "Żabie Doły" schwytano kilka ciekawych, niezbyt często odławianych na Górnym Śląsku gatunków:

– *Coriomeris scabricornis* (PANZ.) (Coreidae): 1 ex. 03.05.1995, leg. R. DOBOSZ. Drugie po Pustyni Błędowskiej współcześnie stwierdzone stanowisko tego gatunku na Górnym Śląsku; pozostałych siedem pochodzi z lat 1886–1936.

– *Chilacis typhae* (PERR.) (Lygaeidae): 3 ex. szuwarek nad stawem, na *Typha latifolia* L., 1.08.1993, leg. J.A. LIS. Na terenie Górnego Śląska stwierdzony do tej pory tylko na dwóch stanowiskach w Lasach Murckowskich (Katowice).

– *Drymus ryei* SAUND. (Lygaeidae): 1 ex. 24.4.1993, leg. R. DOBOSZ. Trzecie współczesne stwierdzenie na Górnym Śląsku; znany z pięciu stanowisk, z których dwa pochodzą z lat 30–tych.

– *Sphragisticus nebulosus* (FALL.) (Lygaeidae): 1 ex. 12.05.1993, leg. R. DOBOSZ. Na Górnym Śląsku wykazany do tej pory tylko z Chełmka, Gliwic–Łabęd i Pustyni Błędowskiej; pierwsze dwa stanowiska pochodzą z lat 1915–1938.

– *Dryophilocoris flavoquadrimaculatus* (DeG.) (*Miridae*): 2ex. 12.05.1993, leg. R. DOBOSZ. Z naszego regionu znany dotychczas tylko z Bytomia, Chełmka, Katowic–Murcek i Pustyni Błędownskiej.

Jerzy A. Lis, Bytom

Nowe stanowisko *Graphosoma lineatum* (Linnaeus) (*Heteroptera: Pentatomidae*) na Górnym Śląsku. [A new record of *Graphosoma lineatum* (Linnaeus) (*Heteroptera: Pentatomidae*) in Upper Silesia]

W trakcie badań faunistycznych prowadzonych w rezerwacie "Segiet" koło Bytomia złapano 5 okazów (5.08.1993, leg. W. ŻYŁA) jednego z bardziej efektownych barwnie gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych – strojnicę baldaszkówkę *Graphosoma lineatum* z rodziny *Pentatomidae*. Wszystkie okazy zostały zebrane z roślin należących do rodziny *Apiaceae*; liczne osobniki tego gatunku pluskwiaka obserwowane były na tym stanowisku także na przełomie czerwca i lipca.

Do tej pory gatunek ten na Górnym Śląsku był podawany tylko z jego wschodnich terenów graniczących z Wyżyną Krakowsko–Częstochowską (okolice Chełmka i Lipowca), a do tego stosunkowo dawno, gdyż w latach 1886–1915. Na stanowiskach tych był on odławiany z roślin należących do rodziny baldaszkowatych *Apiaceae*, głównie w środowiskach kserotermicznych.

Stwierdzenie licznej populacji tego gatunku na terenie rezerwatu "Segiet" potwierdza jego występowanie na obszarze Górnego Śląska, a także pozwala przypuszczać, że może być on tu rozsielony szerzej niż wskazują na to dotychczasowe badania.

Jerzy A. Lis, Bytom
Waldemar Żyła, Bytom

Pierwsze na Górnym Śląsku stanowisko *Brachycarenum tigrinus* (SCHILLING) (*Heteroptera: Rhopalidae*). [The first record of *Brachycarenum tigrinus* (SCHILLING) (*Heteroptera: Rhopalidae*) in Upper Silesia]

Podczas badań entomofaunistycznych przeprowadzonych w 1991 roku w Tarnowskich Górach, natrafiono na stosunkowo rzadko odławianego w południowej Polsce przedstawiciela rodziny *Rhopalidae* – *Brachycarenum tigrinus*. Jeden okaz tego gatunku złapany został w Osadzie Jana w Tarnowskich Górach [UTM CA48], 25.08.1991, w pobliżu bloków mieszkalnych. Gatunek ten nie był dotychczas podawany z Górnego Śląska.

Tadeusz B. Hadaś, Tarnowskie Góry

Materiały historiograficzne – Historiographic material

MARIAN BIELEWICZ
(1915–1988)

Marian BIELEWICZ urodził się 19 sierpnia 1915 roku w Starych Stawach koło Oświęcimia. Rodzice Jego byli nauczycielami. Szkołę i gimnazjum ukończył w Oświęcimiu. Od młodości interesował się przyrodą, głównie ptakami i owadami, szczególnie motylami. Już jako uczeń gimnazjum, a potem jako student uniwersytetu, w latach 1933–1937 uczestniczył w badaniach lepidopterofauny Śląska, co podkreślił Zdzisław STUGLIK, zasłużony badacz motyli Śląska i współpracownik Muzeum Śląskiego w Katowicach, pisząc, że "w pracy kolekcjonerskiej pomagał mi Marian BIELEWICZ, uczeń VIII kl. gimnazjum w Oświęcimiu, który z wielkim poświęceniem i wzorową dokładnością zbierał motyle w powiecie oświęcimskim, ofiarowując mi wszystkie cenniejsze okazy" (Wyd. Muz. Śląsk., 1934, nr 7).

Rozpoczęte przez M. BIELEWICZA w 1935 roku studia biologiczne w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie przerwał wybuch drugiej wojny światowej. W czasie niemieckiej okupacji, od 1941